

ARTISTIEK TEAM

- Guido Wevers: artistiek leider Maastricht Culturele Hoofdstad.
- Chantal Dasonville: hoofd van de Cellule Architecture van de Franstalige Gemeenschap in Brussel.
- Stijn Huijts: directeur Schunck Heerlen.
- Airan Berg: regisseur, artistiek leider van Europese Culturele Hoofdstad Linz 2009.
- Gerard Verfaillie: stafmedewerker cultuurcentrum Hasselt, artistiek leider Krokusfestival.
- Rick Takvorian: artistiek leider Schrit_tmacher festival.

Scheytt, adviseur VIA2018:

„Met cultuur kun je zelfbewustzijn opbouwen”.

(Scheytt was directeur Ruhr2010 cultuurhoofdstad)

‘Boe is Europa? Hei is Europa!’

CULTURELE HOOFDSTAD

Maastricht Culturele Hoofdstad 2018 wordt steeds concreter. Huub Smeets en Guido Wevers zijn strijdbaar.

door **Vikie Bartholomeus** en **Caspar Cillekens**

Laat het duidelijk zijn: ze gaan voor het winnende bid. Ze zijn overtuigd van hun kracht, zonder zelfgenoegzaam te willen zijn. Ze hebben een duidelijke marsroute voor ogen op weg naar Maastricht Culturele Hoofdstad 2018. En ja, ze beseffen dat de aanloop ogenschijnlijk traag was, dat het abstractieniveau tot nu toe nogal hoog is geweest. Soit. Ze weigeren zich te laten vloeren door het Maastrichtse credo *‘t is niks en ‘t weurt niks*. Achter de coulissen hebben Huub Smeets en Guido Wevers hard gewerkt en nu gaan ze het offensief in. „We zitten hier om een winnend bidbook te maken, om stad en Euregio tot verdere ontwikkeling te brengen.” Ze zien het zelfs als een soort morele plicht jegens de regio. „We gaan deze regio een grote impuls geven via cultuur. Je moet je ook afvragen: wat gebeurt er als je het niet doet?”

VIA2018. Onder die werktitel moet Maastricht en omgeving naar een hoger niveau getild worden. Want 2018 is meer dan een plat cultureel festival, het zal grote implicaties hebben op economie, infrastructuur, internationale samenwerking en moet het broodnodige tegenwicht bieden tegen de dreigende vershraling in de cultuursector. Ze houden rekening met tenminste zes miljoen bezoekers; de helft voor Maastricht, de helft voor de Euregio. Dat betekent dat wegen, openbaar vervoer, parkeergelegenheden en hotels tegen die tijd piekfijn geregeld moeten zijn. De ervaring leert dat voor elke euro die geïnvesteerd wordt, er tenminste twee terugverdiend worden. Een gouden kans.

Maar eerst moet die titel binnengesleept worden. Er wordt een geraffineerde strategie opgesteld om de dertienkoppige jury te overtuigen. Smeets: „Als je die mensen aan je zijde hebt, heb je gewonnen.” Maastricht moet het bidbook, dat in januari klaar moet zijn, eind 2012 in Brussel aan de jury toelichten. „We hebben één uur, en in dat uur

Huub Smeets en Guido Wevers.

foto Diana Scheilen

moet het gebeuren.” Ze moeten een sterke visie kunnen neerzetten, waarbij de Euregio als eenheid wordt gepresenteerd. Geen gemakkelijke opgave voor een gebied verspreid over drie landen dat in het promotiefilmpje van de Vlaamse filmmaker Stijn Meuris nog een „vage geoculturele enclave” genoemd wordt „die emotioneel gesproken geen enkele band heeft met welke natie dan ook”. Geen metropolis, maar een ‘notropolis’. Wevers: „Bij Toscane hebben we een beeld, maar bij de Euregio heb je geen concreet gevoel.”

En toch zijn ze op zoek naar de identiteit van de Euregio, zijn ze er zelfs van overtuigd dat ze die concreet kunnen maken. Smeets: „Er moet een soort trots gaan ontstaan.” Er zijn allerlei projecten uit-

gezet om de identiteit van de Euregio te vinden en zichtbaar te maken, met de diversiteit als kracht. Wevers is bijvoorbeeld razend enthousiast over een project om de streek te vertalen in muziek, in een echte VIA2018 tune. „Vanmorgen heb ik het voor de eerste keer gehoord en in één keer krijg je in die abstractie gevoel, blijkt dat die Euregio een ziel begint te krijgen.” Om VIA2018 tot een duidelijk ‘merk’ te maken, wordt de Euregio op dit moment geanalyseerd door specialisten en wetenschappers. Welke problematiek speelt er, welke kansen liggen er, wat gebeurt er allemaal op cultureel vlak. Zo onderzoekt Jo Coenen de verhouding tussen stedelijkheid en landschap en bekijkt David Deprez van Lumière het filmklimaat. „We schie-

ten niet vanuit de heup”, er moet een goed gefundeerd plan komen. Smeets: „We gaan niet zomaar wat leuke tentoonstellingen organiseren, we proberen echt grip te krijgen op de regio. We willen teruggaan naar de essentie van het gebied en vervolgens een verhaal vertellen.”

En natuurlijk wordt daarbij geput uit de culturele rijkdom die al voor het oprapen ligt. De Tefaf moet verankerd worden in VIA2018, net als de Nederlandse Dansdagen of Cultura Nova. Europa verandert, daar moet rekening mee gehouden worden. Wevers: „In welk Europa van 2018 wordt u wakker?”

Diegenen die nu al een kant-en-klaar programma verwachten, moeten ze teleurstellen. Er zijn nog vele jaren te overbruggen, en dus

kunnen nog geen concrete projecten gestart worden, maar worden er ‘dramaturgische lijnen’ uitgezet. Te vroeg pieken kan gevaarlijk zijn. Kijk naar Marseille dat in 2013 aan de beurt is en zich heeft geafficheerd als brug naar het mediterrane gebied. Wevers: „Sinds de gebeurtenissen in Noord-Afrika kunnen ze bijna hun hele programmering aanpassen.”

Er is in Maastricht wel al een paar ton geïnvesteerd in voorbeeldprojecten, ogenschijnlijk politiek correct verspreid over de deelnemende partners. Maar Smeets waarschuwt: het is absoluut niet de intentie om iedereen tevreden te stellen. Het gaat om de inhoud. Bij zijn aantreden had hij twee belangrijke doelen: het veiligstellen van de onvoorwaardelijke steun van ‘koningskoppel’ provincie Limburg en gemeente Maastricht. En het ‘ontpolitiseren’ van de bestuursstructuur rond VIA2018 met een oververtegenwoordiging van wethouders en deputés. Er is door alle elf partners een beroepscode vastgesteld die garandeert dat er los van politieke invloeden geopteerd kan worden. Het lijkt te mooi om waar te zijn: in 2018 is het 25 jaar geleden dat het Verdrag van Maastricht, waarin cultuur voor het eerst op Europees niveau aan bod kwam, in werking trad. Smeets en Wevers zijn vol vertrouwen over de kandidatuur van Maastricht en de Euregio, zijn er zelfs van overtuigd dat steden buiten het gebied mee gaan doen. Smeets: „Uiteindelijk gaat het om een herhaling van een MVV-kreet, maar dan op een andere manier: *Boe is Europa? Hei is Europa!* Dat kunnen ze in Den Haag of Utrecht niet zeggen.”